

JAARVERSLAG

2017

VOORWOORD

Voor u ligt de publieksversie van
het jaarverslag van Mantum
onderwijs over het jaar 2017.

Mantum onderwijs is een vereniging voor
reformatorische scholen en scholen met de Bijbel.

Door middel van dit jaarverslag wil het bestuur van
Mantum onderwijs verantwoording afleggen over
het gevoerde beleid in de periode 1 januari tot en
met 31 december 2017.

Onder Mantum onderwijs ressorteerden in 2017 vier basisscholen: in Benthuizen (gemeente Alphen aan den Rijn), Den Haag, Vlaardingen en 's-Gravenzande (gemeente Westland). De scholen telden per 1 oktober 2017 in totaal 578 leerlingen en 74 personeelsleden.

Het onderwijs op de scholen is erop gericht dat de kinderen goed voorbereid de toekomst ingaan. Hierbij vinden we het van belang dat de kinderen 'samen werken, samen leren, samen groeien'.

Het bestaan van bijzonder onderwijs (christelijk/reformatorisch) is geen vanzelfsprekende zaak en daarom zullen we ons, met al de betrokkenen en andere partners, blijven inzetten voor dit onderwijs.

De omgang met elkaar en de kinderen behoort gebaseerd te zijn op de Bijbelse waarden en normen.

We waarderen het dat in onze samenleving kinderen christelijk onderwijs kunnen ontvangen. Iedereen die bij de scholen werkt en/of betrokken is, heeft in het afgelopen jaar veel werk verricht. Er is door de kinderen, personeelsleden, ouders en leden veel inzet en liefde betoond.

Namens het bestuur,

M.A. Weerheim
directeur-bestuurder

**SAMEN WERKEN,
SAMEN LEREN,
SAMEN GROEIEN**

INHOUDS- OPGAVE

VOORWOORD

HOOFDSTUK 1

Organisatie

- 1.1 Strategische beleidsvisie
- 1.2 Professionele leergemeenschap
- 1.3 Passend onderwijs
- 1.4 Groepsgrootte en bemensing
- 1.5 Aanbod en toelating
- 1.6 Kwaliteitssysteem
- 1.7 Kwaliteitsreviews
- 1.8 Zelfevaluaties (schoolbezoeken)
- 1.9 Relatie en communicatie
- 1.10 Klachten
- 1.11 Schoolgebouwen
- 1.12 Investerings- en voorzieningen
- 1.13 Beleidsonderwerpen

HOOFDSTUK 2

Onderwijs

- 2.1 Leermethoden
- 2.2 Aantal leerlingen
- 2.3 Resultaten eindtoets

HOOFDSTUK 3

Personeel

- 3.1 Ziekteverzuim en -preventie
- 3.2 Inzet niet-onderwijsgevenden

HOOFDSTUK 4

Financiën

- 4.1 Balans
- 4.2 Baten en lasten
- 4.3 Kengetallen
- 4.4 Financiële analyse van het resultaat
- 4.5 Treasurybeleid
- 4.6 Financiële positie
- 4.7 Begroting en meerjarenperspectief

HOOFDSTUK 5

Verslag scholen

ORGANISATIE

Mantum onderwijs is gericht op het geven en doen geven van eigentijds en kwalitatief goed primair onderwijs.

Zij heeft als grondslag de Bijbel als het onfeilbaar Woord van God en onderschrijft de Drie Formulieren van Enigheid zoals die door de Synode van Dordrecht in 1618-1619 zijn vastgesteld.

De scholen hebben een regiofunctie voor Benthuzen, Den Haag, Vlaardingen en het Westland. Mantum onderwijs participeert in de Federatie Primair Onderwijs-Rijnmond (FPO-Rijnmond). Er is samenwerking op het gebied van kwaliteit en professionalisering.

1.1 STRATEGISCHE BELEIDSVISIE

In 2017 is gewerkt aan de hand van de strategische beleidsvisie 2015-2019.

De scholen hebben elk een schoolplan voor de periode 2015-2019. Daaraan is een jaarlijks integraal projectplan (jaarplan) gekoppeld.

1.2 PROFESSIONELE LEERGEMEENSCHAP

Het 'samen werken, samen leren, samen groeien' wordt binnen Mantum onderwijs op school- en verenigingsniveau gestimuleerd en in praktijk gebracht. Er wordt op verschillende manieren gewerkt aan het leren van en met elkaar:

Op Mantumniveau:

- studie-/werkbijeenkomsten voor de leerkrachten;
- studie-/werkbijeenkomsten voor de directie en het middenkader;
- Mantumdag: waarvan een deel is ingericht om te leren van en met elkaar;
- intervisie door directieleden;
- netwerkbijeenkomsten voor directeuren, intern begeleiders en ICT'ers.

Op schoolniveau:

- collegiale consultatie op leerkrachtniveau: leren van good en bad practice, presentaties, intervisie, kwaliteitsspel, klassenbezoek, enz.

Op extern niveau:

- Federatie Rijnmond: intervisie: diverse netwerken, kwaliteitscluster, studiedagen, herregistratie schoolleiders, professionalisering middenkader;
- Berséba (regio Randstad): netwerkbijeenkomsten voor intern begeleiders en directeuren.

1.3 PASSEND ONDERWIJS

De scholen zijn aangesloten bij het landelijk samenwerkingsverband voor reformatorisch passend onderwijs, Berséba (regio Randstad). Het onderwijsaanbod is afgestemd op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen.

Elke school heeft een eigen ondersteuningsprofiel, waarin is opgenomen welk zorgaanbod en welke arrangementen de school heeft. Onze scholen streven naar een zo volledig mogelijk zorgaanbod en ten opzichte van het landelijk gemiddelde weten we veel zorgleerlingen een plek te geven binnen ons aanbod. Het voordeel hiervan is dat kinderen thuis nabij onderwijs ontvangen.

1.4 GROEPSGROOTTE EN BEMENSING

De groepsgroottes binnen de scholen voldoen aan de bestuursnorm. Het beleid is erop gericht dat er maximaal twee leerkrachten per groep zijn. Deze beleidsnorm is in het afgelopen jaar behaald.

**EIGENTIJDS EN
KWALITATIEF GOED
ONDERWIJS**

1.5 AANBOD EN TOELATING

De kinderen worden toegelaten als hun ouder(s) en/of verzorger(s) de grondslag van de plaatselijke school onderschrijven of respecteren. Op de Eben-Haëzerschool (Westland) moeten de ouder(s) en/of verzorger(s) de grondslag van de plaatselijke school onderschrijven. Op de overige scholen gaat het om respecteren.

1.6 KWALITEITSSYSTEEM

Mantum onderwijs hanteert een vastgesteld kwaliteitskader waarbinnen de scholen de kwaliteit moeten vormgeven. Dit kader geeft concreet aan welke resultaten verwacht worden. Voor het monitoren en ontwikkelen van de kwaliteit(sdomeinen) wordt gebruikgemaakt van ParnasSys, Integraal en UltimView. Het kwaliteitssysteem ondersteunt in sterke mate de professionele leergemeenschap.

1.7 KWALITEITSREVIEWS

De scholen maken deel uit van de kwaliteitscluster van FPO-Rijnmond. Elke jaar worden twee scholen van het cluster onderzocht door een deskundig visitatieteam. Ons directieteam maakt deel uit van het visitatieteam. Door ook andere scholen te bezoeken wordt er van elkaar geleerd. De kwaliteitsreviews hebben daarom een dubbele functie: de kwaliteit van een school in kaart brengen en om er zelf van te leren.

1.8 ZELFEVALUATIES (SCHOOLBEZOEKEN)

Elke school van Mantum ontvangt elk jaar een schoolbezoek door leden van het bestuur en de identiteitsraad. Daarbij staat een kwaliteitsaspect centraal. In 2017-2018 stonden/staan 'leerstofaanbod' en 'schoolklimaat en veiligheid' centraal. Elke school ontvangt hiervan een rapport met beoordeling en aanbevelingen. Van de scholen wordt daarop een korte feedback verwacht.

1.9 RELATIE EN COMMUNICATIE

Een goede relatie tussen personeel, leerlingen en ouders, en tussen personeelsleden, leerlingen en ouders onderling is erg belangrijk. Dit vraagt de inspanning van alle betrokkenen. Met behulp van in- en externe communicatiestructuren werd hieraan vormgegeven.

Binnen de vereniging zijn verschillende vormen van communicatie en overleg:

Verenigingsniveau:

- nieuwsbrief;
- bestuursverslag voor de leden;
- tweemaal een algemene ledenvergadering;
- website: www.mantum.nl.

Schoolniveau:

- schoolgids;
- maandelijkse schoolnieuwsbrief voor de ouders;
- informatie via de website;
- informatieavonden;
- ouder- en spreekmiddagen/-avonden;
- ouderbezoeken.

Iedere school heeft een eigen website. De interne documenten zijn te bereiken via het beveiligde intranet (PLAZA).

In 2017 zijn met onze website-ontwikkelaar Basisonline afspraken gemaakt voor het ontwikkelen van nieuwe websites en het activeren en inrichten van de functie 'ouderportaal'. Met name met de functie 'ouderportaal' kan in een beveiligde digitale omgeving met ouders en intern worden gecommuniceerd. De invoering staat gepland voor het jaar 2018.

1.10 KLACHTEN

Mantum heeft een klachtenregeling en verschillende vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersonen zijn er voor ouders en personeelsleden.

De vertrouwenspersonen rapporteren schriftelijk (en indien nodig mondeling) jaarlijks het bestuur over mogelijke klachten. In het verslagjaar zijn er geen klachten ingediend bij het bestuur en/of de vertrouwenspersonen.

Het bestuur heeft in 2017 een nieuwe klachtenregeling voorbereid, die in 2018 zal worden vastgesteld. Daarnaast heeft het bestuur een vernieuwde klokkenluidersregeling in concept opgesteld.

1.11 SCHOOLGEBOUWEN

De schoolgebouwen variëren in bouwjaar:

School met de Bijbel in Benthuisen	1952
Johannes Calvijnschool in Vlaardingen	1964
Eben-Haëzerschool in Den Haag	2002
Eben-Haëzerschool in 's-Gravenzande	2016.

BREDE SCHOLEN, GOEDE HUISVESTING

Eben-Haëzerschool 's-Gravenzande

In 's-Gravenzande heeft onze school sinds augustus 2016 de beschikking over een energiezuinig en duurzaam gebouw waarin ruimte is voor de school, de kinderdagopvang, de peuterspeelzaal en de buitenschoolse opvang. Het is een brede school waar kinderen van 0-13 jaar heel de dag in een prettige en uitdagende omgeving kunnen verblijven. Met betrekking tot het energieverbruik is de vooraf gemaakte berekening in de praktijk uitgekomen. Dat houdt in dat de school bijna energieneutraal is.

Eben-Haëzerschool Den Haag

Met de gemeente is overlegd aangaande de te krappe huisvesting voor de school en kinderopvang samen. Voorafgaand heeft een werkgroep (afvaardiging van teams kinderopvang en school, de identiteitsraad, de directie en bestuur) in samenwerking met Buro 8020 een integraal plan ontwikkeld waarin het gebouw intern wordt verbouwd en meer ruimte oplevert en de verschillende functies aan elkaar verbindt. Naast een interne verbouwing is ook uitbreiding van twee groepsruimtes noodzakelijk. Om dat mogelijk te maken moet het bestuur de huidige ruimten die in gebruik zijn bij de kinderopvang 10forKIDS, overdragen aan de gemeente.

De budgetten zijn door de gemeente Den Haag toegekend (bestuurlijk akkoord). Het bouwheerschap is overgedragen aan de gemeente. Het projectplan, met planning, is akkoord. In 2018/2019 willen we de uitbreiding hebben gerealiseerd.

School met de Bijbel Benthuizen

In Benthuizen komt nieuwbouw. In een werkgroep met de partners (Mantum onderwijs, Sopora en Junis Kinderopvang) is een gezamenlijke visie op de Brede School in Benthuizen ontwikkeld. In een intentieverklaring hebben de drie partners zich uitgesproken in hoeverre en op welke manier er zal worden samengewerkt. Voor de nieuwbouw is een ruimtelijk programma van eisen (RPVE) opgesteld. Dit programma is gebaseerd op de gezamenlijke visie.

Het nieuwe gebouw willen we ontwikkelen naar een duurzame en energieneutrale voorziening. De komende periode zal met name gericht zijn op het plan van uitvoering. De gemeente zal in 2018 starten met het wijzigen van het bestemmingsplan. De bouw zal op zijn vroegst in 2019 starten.

Johannes Calvijnsschool Vlaardingen

Het schoolgebouw in Vlaardingen is in 2017 aangepast in verband met de verhuur van twee ruimtes voor 10forKIDS voor het starten en exploiteren van christelijke kinderopvang. De opening vond plaats op 8 september 2017. In 2018 zal begonnen worden met het vergroenen van het schoolplein en het opknappen van de entree. In Vlaardingen wordt al verschillende jaren in het kader van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) bestuurlijk overlegd over doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. Gezien de kwetsbaarheid van kleine christelijke scholen in stedelijk gebied zijn er contacten gelegd met GPO-WN. Het samen optrekken is gericht op de toekomstbestendigheid van het Bijbelgetrouw onderwijs in de stad. De identiteitsraad en de medezeggenschapsraad (personeel en ouders) van de school worden hierbij nauw betrokken.

1.12 INVESTERINGEN EN VOORZIENINGEN

Voor de materiële zaken zijn investeringsplannen opgesteld. Het gaat dan vooral om:

- het vervangen en aanschaffen van leermethoden;
- het vervangen en aanschaffen van computers en computerprogramma's;
- het vervangen en aanschaffen van meubilair, inventaris, enz.

Voor (groot) onderhoud en personele uitgaven (jubilea, e.d.) zijn er voorzieningen gereserveerd.

1.13 BELEIDS- ONDERWERPEN

In het verslagjaar is gewerkt conform het strategisch beleidsplan van Mantum onderwijs voor de periode 2015-2019: 'Samen naar excellentie; samen kom je verder'. In een integraal jaarplan is dat verder uitgewerkt in 2017.

De beleidsonderwerpen:

1. De kwaliteit van het onderwijs laat een bovengemiddelde stabiele ontwikkeling zien.
2. Er wordt gestreefd naar een ononderbroken ontwikkeling van kinderen van 2-13 jaar.
3. Professionele leergemeenschap.
4. Excellent personeel.
5. Actief ouderschap.
6. Praktijk van christelijk leven.
7. Financieel en huisvesting.

ONDERWIJS

Mantum onderwijs streeft naar een onderwijssituatie met een brede kwaliteitsvisie:

- De leerresultaten passen bij de leerlingenpopulatie van de school.
- De scholen hanteren het Mantum-kwaliteitskader. Op elk niveau liggen er verantwoordelijkheden met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs.
- De scholen hebben en werken volgens een eigen profiel.

2.1 LEERMETHODEN

De scholen maken gebruik van methodes die passen bij de visie van de scholen en bij de populatie leerlingen die de school bezoekt. Van de meeste methoden hebben we naast de boekversie ook

de digitale versie. Bij elkaar zorgt dat voor een aantrekkelijke manier van werken en betrokkenheid van de kinderen.

2.2 AANTAL LEERLINGEN

De tabel bevat het aantal leerlingen van de scholen van Mantum, zoals geteld op 1 oktober.

School	Plaats	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eben-Haëzerschool	Den Haag	116	121	130	130	135	129
Eben-Haëzerschool	's-Gravenzande	165	181	157	142	158	149
Johannes Calvijnschool	Vlaardingen	112	111	99	99	98	93
School met de Bijbel	Benthuizen	204	205	213	210	204	207
TOTAAL		597	618	599	581	595	578

2.3 RESULTATEN

EINDTOETS

Alle vier de scholen maken als eindtoets in groep 8 gebruik van de Cito-eindtoets.

In de onderstaande overzichten de behaalde resultaten van de eindtoets van de afgelopen drie jaren.

Eben-Haëzerschool Den Haag

Schooljaar	School	Inspectienorm	Landelijk gem.
2014-2015	537,1	534,9	536,9
2015-2016	536,2	534,9	536,9
2016-2017	537,2	534,9	536,9

Eben-Haëzerschool 's-Gravenzande

Schooljaar	School	Inspectienorm	Landelijk gem.
2014-2015	538,4	534,8	536,8
2015-2016	533,1	534,9	536,9
2016-2017	535,4	535,1	537,1

Johannes Calvijnsschool Vlaardingen

Schooljaar	School	Inspectienorm	Landelijk gem.
2014-2015	541,6	534,5	536,5
2015-2016	537,1	534,5	536,5
2016-2017	537,3	534,5	536,5

School met de Bijbel Benthuizen

Schooljaar	School	Inspectienorm	Landelijk gem.
2014-2015	531,0	534,8	536,8
2015-2016	537,7	534,8	536,8
2016-2017	533,0	534,9	536,9

**ONDERWIJSAANBOD
AFGESTEMD
OP ONDERWIJSBEHOEFTE
VAN HET KIND**

PERSONEEL

De personeelsleden van de scholen zijn in dienst van Mantum onderwijs. Het personeelsbeleid is daarom centraal vormgegeven.

Op 31 december werkten er 74 personeelsleden bij Mantum. De personele omvang op 31 december was 40 fte.

Alle personeelsleden zijn lid van een kerkelijke gemeente en zijn akkoord met het identiteitsprofiel van Mantum.

3.1 ZIEKTEVERZUIM EN -PREVENTIE

Het ziekteverzuim over de meerjarige periode:

Jaar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Percentage totaal	3,9	5,2	8,3	4,0	2,68	1,24	2,71

Mantum heeft een laag ziekteverzuim. Landelijk ligt het ziekteverzuim boven 6%. Mantum zorgt ervoor dat het verzuim en dan vooral de oorzaak ervan wordt gemonitord door een Arbodienst (Perspectief). Mantum gaat uit van een preventief beleid. Het voorkomen van lang ziekteverzuim is een belangrijk onderdeel daarvan.

3.2 INZET NIET- ONDERWIJSGEVENDEN

Een aantal scholen van Mantum onderwijs beschikt over bouw-/teamcoördinatoren die vooral de zorg hebben voor het onderwijskundige beleid, de uitvoering en implementatie hiervan.

Elke school van Mantum beschikt over een intern begeleider (ib'er). De intern begeleiders zorgen voor het beleid en de uitvoering van zorg en begeleiding (goede leerlingenzorg). Ze zijn belast met de coördinatie van het afnemen van toetsen en het invullen van observatielijsten in het kader van het cognitieve en sociaal-emotionele leerlingvolgsysteem.

Op de scholen is er remedial teaching, zodat de specifieke leerlingenzorg professioneel wordt uitgevoerd. Remedial teaching aan een leerling gebeurt altijd in directe lijn met en onder verantwoordelijkheid van de leerkracht. Remedial teaching wordt in de meeste gevallen door de onderwijsassistenten gedaan.

Ook voor aanvullende taken, zoals bestuurs- en managementondersteuning en administratieve werkzaamheden op bovenschools niveau en conciërge- en schoonmaakwerk, heeft Mantum onderwijs medewerkers in dienst.

FINANCIËN

De kaders van het financiële beleid zijn vastgelegd in het algemeen financieel beleidsplan.

In dit beleidsplan is vastgelegd hoe wij omgaan met de financiële middelen die de scholen en de vereniging ontvangen.

Het financiële beleid is gericht op het realiseren van de beleidsdoelen. Hierbij moeten de baten en de lasten in evenwicht worden gehouden. Het grootste gedeelte, ongeveer 80%, van de middelen wordt ingezet voor de personele kosten. Tevens moeten voldoende reserves voor toekomstige lasten en risico's aangelegd worden. Voor een gezonde financiële huishouding

hebben wij een meerjarenbegroting opgesteld en met financiële rapportages monitoren we of we binnen de afspraken blijven. Ten opzichte van onze toezichthouders en vereniging zijn we heel transparant en maken we inzichtelijk waar het geld voor gebruikt wordt. De inzet van het geld moet ervoor zorgen dat de kinderen het beste onderwijs krijgen.

Jaarlijks wordt een bestuursverslag met jaarrekening opgesteld. Door middel van de jaarrekening wordt een financiële verantwoording afgelegd.

4.1 BALANS

Activa

	31 december 2017		31 december 2016	
Vaste activa	€	€	€	€
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	62.567		0	
Technische zaken	152.425		244.037	
Meubilair	112.690		126.272	
ICT	114.510		138.168	
OLP en apparatuur	161.132		147.196	
		<u>603.324</u>		<u>655.673</u>
Financiële vaste activa				
Waarborgsom	26.700		23.250	
		<u>26.700</u>		<u>23.250</u>
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	146.367		135.056	
Overige overlopende activa	14.541		14.212	
Overige vorderingen	164.300		59.744	
		<u>325.208</u>		<u>209.649</u>
Liquide middelen				
		756.040		796.146
		<u>1.711.273</u>		<u>1.684.718</u>

Passiva

31 december 2017

31 december 2016

Eigen vermogen

€

€

€

€

Algemene reserve	126.631	105.620
Bestemmingsreserves (publiek en privaat)	999.377	997.138

1.126.008

1.102.758

Voorzieningen

Personeelsvoorzieningen	21.330	16.990
Overige voorzieningen	305.664	282.725

326.994

299.715

Langlopende schulden

Overige langlopende schulden	425	425
------------------------------	-----	-----

425

425

Kortlopende schulden

Crediteuren	31.759	42.401
Belastingen en premies sociale verzekeringen	91.481	105.637
Schulden terzake van pensioenen	26.619	23.014
Overige kortlopende schulden	31.083	24.919
Overlopende passiva	76.905	85.850

257.847

281.821

1.711.273

1.684.718

4.2 BATEN EN LASTEN

Voor een toelichting: zie 4.4.

Baten	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
(Rijks)bijdragen	3.083.283	2.962.565	2.925.294
Overige overheidsbijdragen en subsidies	5.120	0	370
Overige baten	150.894	91.300	120.369
	<u>3.239.297</u>	<u>3.053.865</u>	<u>3.046.034</u>
Lasten			
Personele lasten	2.607.857	2.523.621	2.428.088
Afschrijvingen	104.206	103.025	96.155
Huisvestingslasten	146.631	132.630	169.377
Overige instellingslasten	357.664	305.545	365.170
	<u>3.216.358</u>	<u>3.064.821</u>	<u>3.058.790</u>
Saldo baten en lasten			
	<u>22.939</u>	<u>-10.956</u>	<u>-12.756</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	1.262	10.000	13.263
Financiële lasten	952	500	915
Financiële baten en lasten	310	9.500	12.349
Resultaat	<u>23.250</u>	<u>-1.456</u>	<u>-407</u>

4.3 KENGETALLEN

Onderwerp	Bestuursnorm	Realisatie 2017	Realisatie 2016
Liquiditeit (vlottende activa / kortlopende schulden)	> 2,00	4,19	3,57
Solvabiliteit 1 (eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totale vermogen * 100%)	> 50%	65,80	65,46
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totale vermogen * 100%)	> 60%	84,91	83,25
Rentabiliteit (saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten (incl. financiële baten) * 100%)	0 - 5%	0,72	-0,01
Weerstandsvermogen excl. MVA (eigen vermogen – materiële vaste activa / rijksbijdragen * 100%)	> 18%	16,95	15,28
Weerstandsvermogen incl. MVA (eigen vermogen / totale baten * 100%)	> 18%	34,75	36,05
Huisvestingsratio (totaal kapitaal (excl. gebouwen) / totale baten (incl. financiële baten) * 100%)	< 10%	4,68	5,61
Personele lasten / totale lasten (in %)	> 75	81,08	79,38
Materiële lasten / totale lasten (in %)	< 25	18,92	20,62

Toelichting van de gebruikte termen

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate men in staat is om op korte termijn aan alle verplichtingen te voldoen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate de bezittingen op de activazijde van de balans zijn gefinancierd met eigen of vreemd vermogen.

Rentabiliteit

In het bedrijfsleven wordt met de rentabiliteit de winst- of verliesgevendheid van een onderneming bedoeld. In het onderwijs (non-profitsector)

wordt een relatie gelegd tussen het behaalde resultaat en de ontwikkeling hiervan op het weerstandsvermogen. Het geeft aan welk deel van de totale baten resteert na aftrek van de kosten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de capaciteit om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft de verhouding van de huisvestingslasten t.o.v. de totale lasten aan.

4.4 FINANCIËLE ANALYSE VAN HET RESULTAAT

In 2017 is een positief resultaat van € 23.250 behaald. Het begrote resultaat was € -1.456.

De belangrijkste resultaatverschillen ten opzichte van de begroting:

- **Baten**

De vergoeding van de overheid voor de materiële instandhouding en het personeels-/ arbeidsmarktbeleid is hoger uitgevallen. De extra gelden zijn bedoeld voor talentontwikkeling, duurzame onderwijsverbetering, professionalisering en doorgaande ontwikkellijnen. Ook is een extra vergoeding ontvangen in verband met de gewijzigde cao. Van de gemeente Den Haag is een subsidie ontvangen in het kader van het programma De Vreedzame School voor de bevordering van een veilig leer- en leefklimaat. Bij overige baten gaat het om fluctuerende baten betreffende schoolfonds, ouderbijdragen, verhuur/medegebruik van huisvestingsruimte, overblijfgelden, advertentiebijdragen en giften/ contributie.
- **Lasten**

De personele lasten zijn hoger uitgevallen door met name de hogere salarislasten (conform de cao-afspraken). Ook hebben we in het kader van passend onderwijs meer personeel ingezet. De huisvestingslasten vielen hoger uit door onvoorziene onderhoudskosten en hogere energielasten. Voor het werven van nieuw personeel hebben we meer moeite moeten dan in voorgaande jaren. Dat zorgde voor hogere wervingskosten.

Vergelijking met het resultaat van 2016

Ten opzichte van 2016 zijn de rijksbijdragen en overige overheidsbijdragen/subsidies gestegen. De overige baten daarentegen zijn gedaald. Door de lage rentestand zijn de inkomsten van de spaarrekeningen en deposito's gedaald. De personele lasten zijn hoger geworden. De huisvestingslasten zijn lager.

4.5 TREASURYBELEID

In het verslagjaar is Mantum onderwijs geen leningen aangegaan en zijn er geen overtollige middelen belegd. Ook is er niet gehandeld in aandelen, obligaties of andere beleggingsvormen. De financiële middelen zijn ondergebracht op (spaar)rekeningen en termijndeposito's bij verschillende banken.

4.6 FINANCIËLE POSITIE

De financiële positie van Mantum onderwijs is goed. Er wordt bijna geheel voldaan aan de bestuursnorm van de kengetallen. De reserves en voorzieningen zijn groot genoeg om op korte en langere termijn aan de verplichtingen te voldoen.

4.7 BEGROTING EN MEERJARENPECTIEF

Volgens de begroting van 2018 en het daarbij aangeleverde meerjarenperspectief worden de volgende resultaten verwacht (vergeleken met de realisatie in 2017).

	Realisatie 2017 €	Begroting 2018 €	Begroting 2019 €	Begroting 2020 €
Baten				
(Rijks)bijdragen	3.083.283	3.022.587	2.984.592	2.998.398
Overige overheidsbijdragen en subsidies	5.120			
Overige baten	150.894	98.963	116.570	116.520
Totaal baten	<u>3.239.297</u>	<u>3.121.550</u>	<u>3.101.162</u>	<u>3.114.918</u>
Lasten				
Personele lasten	2.607.857	2.500.033	2.500.087	2.534.902
Afschrijvingen	104.206	119.258	120.008	120.758
Huisvestingslasten	146.631	167.529	157.431	157.431
Overige instellingslasten	357.664	326.735	317.960	312.710
Totaal lasten	<u>3.216.358</u>	<u>3.113.555</u>	<u>3.095.486</u>	<u>3.125.801</u>
Saldo baten en lasten				
	<u>22.939</u>	<u>7.995</u>	<u>5.676</u>	<u>-10.833</u>
Financiële baten en lasten				
Financiële baten	1.262	3.000	3.000	3.000
Financiële lasten	952	500	500	500
Financiële baten en lasten	310	2.500	2.500	2.500
Resultaat	<u>23.250</u>	<u>10.495</u>	<u>8.176</u>	<u>-8.383</u>

Balans en staat van baten en lasten (meerjaren)

	2017	2018	2019	2020
Balans				
Vaste activa	630.024	616.700	596.700	586.700
Materieel	603.324	590.000	570.000	560.000
Financieel	26.700	26.700	26.700	26.700
Vlottende activa	1.081.248	1.063.324	1.083.324	1.093.324
Vorderingen	325.208	300.000	300.000	300.000
Liquide middelen	756.040	763.324	783.324	793.324
Totaal activa	1.711.273	1.680.024	1.680.024	1.680.024
Eigen vermogen	1.126.008	1.136.503	1.144.679	1.136.296
Algemene reserve	126.631	157.126	164.312	175.929
Bestemmingsreserves (privaat)	999.377	979.377	960.367	960.367
Voorzieningen	326.994	300.000	300.000	300.000
Langlopende schulden	425	150	0	0
Kortlopende schulden	257.846	243.371	235.345	243.728
Totaal passiva	1.711.273	1.680.024	1.680.024	1.680.024

VERSLAG SCHOLEN

5.1 EBEN-HAËZERSCHOOL 'S-GRAVENZANDE

Algemeen

Adres	Albert Klingstraat 24
Plaats	2691 ZC 's-Gravenszande
Leerlingen per 1 oktober	149
Groepen	7
Personeelsleden	19
Website	www.ehssg-mantum.nl

Kinderen

Op 1 oktober 2017 bezochten 149 kinderen onze school – een daling van 9 leerlingen ten opzichte van het jaar ervoor. De instroom van het aantal kinderen ligt op ongeveer 20 kinderen. De prognoses laten de komende jaren een leerlingenaantal zien van rond de 140. We werken met 7 groepen, waaronder drie combinatiegroepen. De groepsgrootte per lokaal varieert van 18 tot 26 leerlingen.

De meeste kinderen gaan na het verlaten van de basisschool naar het Wartburg College in Rotterdam, en een aantal naar de Interconfessionele Scholengemeenschap Westland.

Onderwijs

In de groepen 1 en 2 gaan we uit van ontwikkelingsgericht (betekenisvol) onderwijs en werken we aan de hand van thema's. Ons onderwijs wordt steeds meer vormgegeven volgens de principes van handelings- en opbrengstgericht werken. We stemmen steeds meer af op de onderwijsbehoeften van de groep. We willen de kracht van de groep benutten en zullen zodoende eerst bekijken wat de onderwijsbehoefte is van de groep als geheel. Vervolgens bekijken we welke onderwijsbehoeften bij kinderen bij elkaar passen en maken dan kleinere groepjes (clusteren). Ten slotte zullen er per groep enkele kinderen zijn met individuele onderwijsbehoeften; hen willen we met een persoonlijk handelingsplan begeleiden. Dit alles doen we bij voorkeur in de klas. Met name bij rekenen wordt op de Snappet gewerkt.

Door deze werkwijze is foutenanalyse direct opvraagbaar en wordt er ook gewerkt aan eigen leerdoelen van de leerlingen.

Om het klassenklimaat te bevorderen worden de aanbevelingen van Grip op de Groep toegepast.

Er wordt met name in groep 3 ingezet op het maken van leeskilometers.

In de bovenbouw wordt de zelfstandigheid van leerlingen bevorderd door het werken met taken.

Op onze school wordt Engels gegeven van groep 1 t/m 8.

Personeel

Per 31 dec. 2017 werkten er op school 19 personeelsleden (10,2 wtf). Naast de leerkrachten werken er een ib'er, drie onderwijsassistenten en twee interieurverzorgers op de school. Eén teamlid is bouwcoördinator. Samen met de ib'er en de directeur vormt zij het MT. Ook is er een teamlid dat zich bezighoudt met ict-taken. Aan de school is een schoolmaatschappelijk werkster verbonden. Verder zijn er allerlei vrijwilligers die zich enthousiast inzetten voor de school. We denken hier aan de hulpouders, leesouders, enz. Verschillende hbo/ pabo- en mbo-stagiaires bezochten onze school.

Kwaliteit/professionalisering

Om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen en de professionalisering van de leerkrachten te versterken zijn diverse cursussen en coachingsbijeenkomsten gevolgd:

- teamtraining voor het bevorderen van betrokkenheid en eigenaarschap bij leerlingen;
- De lerende groep;
- leerlijnen jonge kind (4-6 jaar);
- coaching interne begeleidster.

Inspectie

Het laatste inspectiebezoek wees uit dat de resultaten en ontwikkelingen op voldoende niveau zijn. Er ligt een aandachtspunt op 'planmatig handelen'. Dit punt was al in het jaarplan opgenomen en hiermee in ontwikkeling. De school heeft een basisarrangement verkregen. De onderwijsinspectie volgt onze school daarom op afstand.

Gebouw

In 2016 is een nieuw schoolgebouw in gebruik genomen, op de plek waar de oude school stond. Het gaat om een energiezuinig en duurzaam gebouw, waarin ruimte is voor de school, kinderdagopvang, peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang (brede school).

In 2017 is het hek om de school vervangen door een draadstalen hek en is het schoolplein opgeknapt met straatwerk en beplanting. Ook is de ondergrond van het speeltoestel aangepast.

5.2 JOHANNES CALVIJN-SCHOOL VLAARDINGEN

Algemeen

Adres	Claudius Civilislaan 30
Plaats	3132 JB Vlaardingen
Leerlingen per 1 oktober	93
Groepen	4
Personeelsleden	11
Website	www.jcsvl-mantum.nl

Kinderen

Op 1 oktober 2017 bezochten 93 kinderen onze school – 5 leerlingen minder dan het jaar ervoor. De leerlingprognoses laten vanaf 2020 een leerlingenaantal zien van rond de 100.

Er wordt gewerkt met 8 leerjaargroepen die zijn gecombineerd in 4 groepen.

De meeste kinderen komen uit Vlaardingen, een aantal kinderen uit Maassluis en Schiedam.

De meeste kinderen gaan na het verlaten van de basisschool naar het Wartburg College in Rotterdam.

Onderwijs

- Pluskinderen kregen extra ondersteuning door middel van een 'plusklas'.
- De kwaliteit van de instructie is sterk verbeterd door het inzetten van het Effectieve Interactieve Directe Instructiemodel. Dit heeft een positief effect op de leerresultaten van de kinderen.
- Een groep kinderen van groep 2 volgt al leesactiviteiten in groep 3. Doel hiervan is dat een deel van de kinderen van groep 2 bij de overgang naar groep 3 kan lezen en direct een goede start kan maken. De effecten van deze aanpak zijn positief.
- Voor groep 4 t/m 8 is een nieuwe taalmethode ingevoerd: Taal actief.
- Voor groep 5 t/m 8 is een nieuwe methode Engels ingevoerd: Big English.

Personeel

Per 31 dec. 2017 werkten er op school 11 personeelsleden (totaal wtf 5,96).

Het team heeft een directeur (deeltijd), een teamcoördinator, een intern begeleider, een onderwijsassistent en twee schoonmakers (in deeltijd). Het ziekteverzuim was nihil: 0 procent. Er zijn veel vrijwilligers die zich inzetten voor de school. We denken hier aan de hulpouders, leesouders, enz. Stagiaires van hbo/pabo- en mbo-stagiaires werken regelmatig op onze school aan hun praktische vaardigheden.

Een startende leerkracht ontving begeleiding door een deskundige collega, in combinatie met Video Interactiebegeleiding.

Kwaliteit/professionalisering

Individueel of in teamverband zijn de volgende professionaliseringstrajecten gevolgd:

- congres week van de interne begeleiding;
- training 'Vaardig met slimme kleuters';
- invoering 'Taal actief';
- training Ouderportaal;
- e-learning AD(H)D/autisme;
- coaching middenmanagers in FPO-verband;
- herregistratiemodules schoolleiders in FPO-verband;
- scholing Engels.

De leerresultaten zijn voldoende tot goed.

Inspectie

Het laatste inspectieonderzoek in 2013 heeft uitgewezen dat de resultaten, de ontwikkelingen, de kwaliteitszorg en het schoolklimaat op een voldoende niveau zijn. De school heeft een basisarrangement verkregen. Ook de verwachtingen voor de komende jaren zijn positief.

Gebouw

Het schoolgebouw in Vlaardingen is in 2017 aangepast in verband met de verhuur van twee ruimtes voor 10forKIDS voor het starten en exploiteren van christelijke kinderopvang. De opening vond plaats op 8 september 2017 door wethouder Van Nieuwenhuizen.

Omdat het leerlingenaantal zich niet verhoudt met de grootte van de school, is er een leegstand van ongeveer 40%. Dat is behoorlijk en maakt dat de onderhoudskosten in verhouding tot de rijksvergoeding hoog zijn.

5.3 EBEN-HAËZERSCHOOL DEN HAAG

Algemeen

Adres	Paulus Buijsstraat 51
Plaats	2582 CH Den Haag
Leerlingen per 1 oktober	129
Groepen	6
Personeelsleden	16
Website	www.ehsdh-mantum.nl

Kinderen

Op 1 oktober 2017 bezochten 129 kinderen onze school – 6 minder dan het jaar ervoor. Vanaf 2020 wordt een stijging van het leerlingenaantal verwacht naar 140 of meer.

We werkten met 6 groepen in 6 klaslokalen. De groepen zijn niet groter dan 28 leerlingen. Als sublesgroep fungeerde een verrijkingsgroep voor hoger begaafde kinderen.

Ongeveer 25% van de schoolverlaters ging naar het Driestar College in Leiden. De resterende 75% zocht een weg richting vo in Den Haag en Rijswijk.

Onderwijs

De volgende activiteiten zijn ondernomen:

- Ontwikkeling visie op actief ouderschap.
- Ontwikkeling visie op ononderbroken ontwikkeling en passend onderwijs (zorgzwaarte van de groep, hoogbegaafdheid).
- Implementatie methode Taal actief en leesmethode Lijn 3.
- Implementatie verbeterplan wereldoriëntatie en leerlijn Engels.

Personeel

In 2017 werkte een jong en hardwerkend betrokken team van 16 personen (8,4 wtf) op de EHS in Den Haag: 13 leraren, 2 onderwijsassistenten voor het begeleiden van leerlingen met een zorgarrangement, een directeur en een ib'er. Eén teamlid houdt zich bezig met ict-taken. Ten slotte heeft de school een lees- en taalcoördinator. De school is bezocht door een aantal hbo/pabo- en mbo-stagiaires.

Kwaliteit/professionalisering

Het personeel heeft individueel of in teamverband professionaliseringscursussen gevolgd op de volgende domeinen:

- rekenlijn tot 10;
- taalcoördinator;
- taalmethode Taal actief;
- rekendidactiek (Met Sprongen Vooruit);
- herregistratiemodules via FPO Rijnmond.

Inspectie

Het laatste inspectieonderzoek heeft uitgewezen dat de resultaten en ontwikkelingen op een goed niveau zijn. De school heeft een basisarrangement verkregen, omdat de meeste indicatoren uitwijzen dat de kwaliteit voldoet. De onderwijsinspectie volgt onze school daarom op afstand.

Gebouw

In overleg met de gemeente en kinderopvang 10forKIDS is een plan ontwikkeld waarin het gebouw intern wordt verbouwd en meer ruimte oplevert en de verschillende functies aan elkaar verbindt. Naast een interne verbouwing is ook uitbreiding van twee groepsruimtes noodzakelijk.

De budgetten zijn door de gemeente Den Haag toegekend (bestuurlijk akkoord). Het bouwheerschap is overgedragen aan de gemeente. Het projectplan, met planning, is akkoord.

De omgevingsvergunning is aangevraagd en ontvangen. Er zijn geen bezwaren op gekomen. De uitvraag naar verschillende aannemers is gedaan. Enkele zaken rondom de erfpacht moeten nog juridisch afgewikkeld worden.

5.4 SCHOOL MET DE BIJBEL BENTHUIZEN

Algemeen

Adres	Graaf van Bloisstraat 25
Plaats	2731 AC Benthuzen
Leerlingen per 1 oktober	207
Groepen	9
Personeelsleden	28
Website	www.smdb-mantum.nl

Kinderen

Op 1 oktober 2017 bezochten 207 kinderen onze school – een stijging van 3 leerlingen ten opzichte van het jaar ervoor. De instroom van het aantal kinderen ligt in de afgelopen jaren gemiddeld op ongeveer 26 kinderen per leeftijdsjaar. De prognoses laten de komende jaren een aantal leerlingen zien van 207 t/m het jaar 2020. Daarna treedt een daling in naar rond de 194.

We werken met 8 groepen in 9 klassen. De groepsomvang varieert van 19 tot 31 leerlingen. Vrijwel alle kinderen gaan na het verlaten van de basisschool naar het Driestar College in Gouda.

Onderwijs

In het verslagjaar is met extra aandacht gewerkt aan:

- oriëntatie op een nieuwe biologiemethode;
- groepsplannen (het werkbaar maken daarvan, het op orde hebben van de planning);
- meer- en hoogbegaafdheid (aanbod in de klas; plusklas);
- het in praktijk brengen van de principes van OGO (ontwikkelingsgericht onderwijs) en het implementeren van de leerlijn Jonge Kind;
- het voorbereiden van het openstellen van het ouderportal van ParnasSys per voorjaar 2018;
- omgaan met groepsdynamiek en eigenaarschap (training, coaching en intervisie door externe deskundige).

Personeel

Per 31 dec. 2017 werkten er op school 28 personeelsleden (13,6 wtf). Naast leerkrachten werken er drie schoonmakers, twee onderwijsassistenten en een conciërge op de school. Ook zijn er teamleden die zich bezighouden met ict- en ib-taken. Voor de sociaal-emotionele kant houdt er regelmatig een schoolmaatschappelijk werkster spreekuur op school. Dit wordt bekostigd vanuit de gemeente Alphen aan den Rijn. Verder zijn er veel vrijwilligers die zich inzetten voor de school. We denken hier aan de hulpouders, leesouders, enz. Verschillende hbo/pabo- en mbo-stagiaires bezochten onze school.

Kwaliteit/professionalisering

In het verslagjaar zijn in teamverband of individueel de volgende professionaliseringsmodules gevolgd:

- de lerende groep;
- de begeleidende rol van de leerkracht;
- leerlijnen jonge kind;
- congres leerlingbegeleiding;
- opleiding middenmanagement.

Inspectie

De school heeft na het laatste inspectiebezoek op 1 oktober 2015 een basisarrangement verkregen, omdat alle indicatoren uitwijzen dat de kwaliteit voldoet. De onderwijsinspectie volgt onze school daarom op afstand.

Gebouw

Er zijn uitgewerkte plannen voor nieuwbouw. Er komt één gebouw waarin onze school, de openbare school Arnoldus van Os en Junis Kinderopvang gehuisvest zullen worden. Iedere partij behoudt daarbij haar eigen identiteit.

De bouwkevel (ligging en grootte) is bepaald. Het gaat om de nieuw te bouwen wijk Bentlanden.

